

ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿ : ಅಪ್ರತಿಮ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ

ಎಸ್. ಸಿ. ಅಳಗುಂಡಗಿ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಎಸ್. ನೂಲಿ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - 580 005

☎: 9449119087

ಮಿಂಚಂಚೆ: scalagundagi@rediffmail.com

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ (1950) ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬೇಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಮೆರುಗು ಮೂಡಿತು. ದೇಶದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿಯವರು ಬೇಸಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಿಭಾಗ ಹಾಗೂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಏಕೀಕರಣ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಅನುಸರಿಸಲು ಮಾದರಿಯಾದ “ಫಾರ್ಮ್ ಯೋಜನೆ”ಯ ಈ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಿರು ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅವರ 98ನೇ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ (ನಿಧನ: 1982ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 20) ನಿಮಿತ್ತ ಈ ಲೇಖನ ಹಾಗೂ ಶಬ್ದ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ.

(5-8-1919 ರಿಂದ 20-9-1982)

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಮದುರ್ಗ ತಾಲೂಕಿನ ಹುಲಕುಂದದಲ್ಲಿ 1919ರ ಆಗಸ್ಟ್ 5 ರಂದು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಜ್ಜಿಡೋಣಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮ್ಮನವರ ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬದ ಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರು ದೇಶ ಕಂಡ ಅಪ್ರತಿಮ “ಬೇಸಾಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ”. ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಜ್ಜಿಡೋಣಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಡೆದು, ನಂತರ ಚಿನ್ನದ ಪದಕದೊಂದಿಗೆ ಆದರ್ಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ (ಕೃಷಿ) ಪದವಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯ ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಡೆದರು. ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೆರಿಕೆಯ ಮಿನಿಸೋಟಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ (ಎಮ್.ಎಸ್.) ಹಾಗೂ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಆಗಿನ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ “ಬೇಸಾಯ ವಿಜ್ಞಾನ” ವಿಭಾಗ ಆರಂಭಿಸಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ

ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದರು. ನಂತರ 1950ರಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ, ರೂಪಿಸಿ, ಕರಗತಗೊಳಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರದು. ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ 1173 ಎಕರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕಡೆಮೆ ಆಳದ ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಈ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆಗಳ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ಈ ಬ್ಲಾಕ್ ಸುತ್ತಲೂ “ಟ್ರಿಂಚ್” ಹಾಗೂ “ಬಂಡ್‌ಗಳನ್ನು” ನಿರ್ಮಿಸಿದರಲ್ಲದೇ, ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶದ ಕಪ್ಪು, ಕಡೆಮೆ ಆಳದ ಕಪ್ಪು ಭೂಮಿಗಳ ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಳವಲನಾಡಿನ ಜೋಳ, ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ಶೇಂಗಾ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ತೊಗರಿ, ಹೆಸರು, ಅಲಸಂದಿ, ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ತಂಬಾಕು, ಹತ್ತಿ, ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು ಅಲ್ಲದೇ ವಿವಿಧ

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಗಿಡ ಮರಗಳು, ತರಕಾರಿ, ಹೂವು, ಔಷಧಿ ಬೆಳೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿ ನೀಡಬಲ್ಲವುಗಳೆಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಕೆಳ ಭಾಗದ ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಯು ಅರೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತವೆಂಬುದನ್ನು, ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಳ ಭಾಗದ ಕಡಿಮೆ ಆಳದ ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತ, ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಬಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂಥ ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 50ನೇ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಡಾ. ಎಸ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಎಂ. ಬಿ. ತಿಪ್ಪಣ್ಣವರ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ತೋರಿಸಿದರು.

ಬೆಳೆಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕರ್ನಾಟಕ (ಉತ್ತರ), “ಮಿನಿ ಭಾರತ” ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಇಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು ರಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಲು ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿಯವರ ಈ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲೇ “ಮಾದರಿ ಫಾರ್ಮ್” ಇದೆಂದು ದೇಶದ ಹಲವಾರು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಲ್ಲದೇ ವಿದೇಶೀಯರೂ ಸಹ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದು, ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ರಾಷ್ಟ್ರದ “ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ” ವೆಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್, ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರ ಕೃಷಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊಗಳಿರುವರು. “ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರ ಕಂಡ ಹಿರಿಯ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ” ಎಂದು ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ರವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಜನತೆಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಮೊದಲು, ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ (1965-66) ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ (1966-71) ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೆ ಏರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮವಹಿಸಿದರು. ಶಿಕ್ಷಣ-ಸಂಶೋಧನಾ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ 1962ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಿದರು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1964ರಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದಾಗ ಶ್ರೀಯುತರು (1964 ರಿಂದ 1970ರ ವರೆಗೆ) ಬೃಹತ್ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ “ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕ” ರಾಗಿಯೂ, ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದರು. 1970ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ದಿಲ್ಲಿಯ ‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಆಯೋಗ’ದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಕೃಷಿ ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಇವತ್ತಿಗೂ ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಮರಣಾರ್ಹ.

1973 ರಿಂದ ಎರಡು ಅವಧಿಗೆ ಅಂದರೆ 1979ವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದರಲ್ಲದೇ, ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾದ “ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು” ಧಾರವಾಡ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರ, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲದೇ, ಎಲ್ಲ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ತಳಿಗಳು ಲಭಿಸುವಂತಹ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯುತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ “ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್” ಯೋಜನೆಗಾಗಿ, ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ನೆರವು, ಧನ ಸಹಾಯ ಲಭಿಸಿದ್ದು, ಇದಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಅರಕೇರಿಯವರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು (1972-82) ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಮಹತ್ವದ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು

ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತರಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀಯುತರು ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಬಿಜಾಪುರದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಆಗ, ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಸಿ. ಜಿ. ಇಟ್ಟಾಳ್‌ರವರನ್ನು ಮುಂಜಾನೆ ಕರೆದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಪ್ಯಾಂಟ್‌ಗಳು ಇವೆಯೇ ಎಂದರು. ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದ ಇಟ್ಟಾಳ್‌ರು, 'ಯಾಕೇ ಸಾರ್, ಇವೆ' ಎಂದರು. ಹಾಗಾದರೆ ನಾಳೆ ಹಳೆಯ ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಎರಡು ಜೇಬಿಗೆ ರಂಧ್ರಮಾಡಿ, ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರೆಂದರು. ಇಟ್ಟಾಳ್‌ರು ಅರಕೇರಿ ಸಾಹೇಬರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರು. ನಂತರ, ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಬೇವಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಅವರ ಜೇಬುಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರವಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ಡಾ. ಇಟ್ಟಾಳ್‌ರು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಮೊಳೆತ ಈ ಬೇವಿನ ಬೀಜಗಳು ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಸಾಲು ಮರಗಳಾಗಿ ನಿಂತು ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಶ್ರೀಯುತರ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿ.

ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಆಯೋಗದ (1971-73) ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಹಾನ್ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀಯುತರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಕೀಟಶಾಸ್ತ್ರ, ಬೀಜ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ, ಅರಣ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿದ್ದರು. ಒಣಬೇಸಾಯ ಕುರಿತು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಇವರು ವಿಜಾಪೂರ ಹಾಗೂ ಇತರೆಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಮೊದಲಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರೊಬ್ಬ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡಭಿಮಾನಿ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇಂಡಿಯನ್

ಧಾರವಾಡದ ಇಸಾಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕ

ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಸಾಡ್) ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇಸಾಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅವರು ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಉತ್ಸಾಹ, ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ನೀಡಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ನೀಡಿವೆ.

ಖ್ಯಾತ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಎಮ್. ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಅವರ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಾದರೆ, "ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿಯವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರು, ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ಮಂಡಳಿಯ ಚೇರಮನ್‌ರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ; ಅವರ ದೃಢ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದ್ದು; ಅವರು ಸಂಸ್ಥೆ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ಮೇಧಾವಿ. ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಿಟ್ಟು ವಿನಾಕಾರಣ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುವವರಲ್ಲ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಯುತರು ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪೂರ್ತಿಲಾಭವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತಲುಪಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಯ ಜೋಳ, ಹತ್ತಿ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಯ ಕಬ್ಬು, ಗೋಧಿ, ಭತ್ತದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದರು. ಹಳೆಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ನೀಡಿದರು. ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ರೈತರ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಶ್ರೀಯುತರ ಜೊತೆ ವಿಶ್ವಾಸೀ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯೇ ಇತ್ತು. ಸರ್ಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಸ್ತರಣೆ, ಆಡಳಿತ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಸಲಹೆಗಳು ಎಂದೂ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಂದೂ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಅಂಗಲಾಚಿದವರಲ್ಲ. ಅವರ ನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿಯವರು ಹಿತಮಿತ ನಡೆ ನುಡಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರಾಗಿದ್ದವರು. ಯಾವುದೇ ತೆರನಾದ ವ್ಯಾಮೋಹಗಳಿಗೆ ಇವರು ಒಳಗಾದವರಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಯುತರು ನವದೆಹಲಿಯ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ಮಂಡಳಿಯ ಚೇರಮನ್ (1979-82)

****

ಡಾ. ಅರಕೇರಿಯವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಇಸಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆ

ಆಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರು ತೀವ್ರ ಹೃದಯಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ 1982ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 20ರಂದು ವಿಧಿವಶರಾದರು.

ಈ ಮಹಾಶಯರ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ಅರಕೇರಿ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಧಾರವಾಡದ ಇಸಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು, ರೈತ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈಗಿನ ಹಾಗೂ ಮುಂಬರುವ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುವ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಹುದೆಂಬುದು ಆಶಯ.

(ಆಧಾರ: ಪ್ರಕಟಿತ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳು)

ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ದಿನಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆಯಾ ದಿನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಯಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳು “ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ” ಕಛೇರಿಗೆ (editor@uasd.in) ತಲುಪಲಿ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1 - ಕೃಷಿ ವಿವಿ ಧಾರವಾಡ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಹಿರಿಯರ ದಿನ ; ಅ. 4-ವಿಶ್ವ ಪ್ರಾಣಿ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ದಿನ ; ಅ. 15-ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ದಿನ ; ಅ. 16-ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನ

ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

-ಸಂ